

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 5. Prudentia major in caducis, quàm æternis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Qui congregat in messe. Prov. 10. 5. Chald. qui operatur in aestate, filius sapiens est. Aestas, & messis, Symbolum est occasiois, sive temporis idonei ad rem bene gerendam. Est etiam aestas Symbolum praesentis vitae; hyems mortis, & status futuri saeculi; ubi nullum est laborandi, & merendi, tempus. Cornelius hic.

Ubi non est scientia animae, non est bonum. Prov. 19. 2. Scientia animae, est sapientia, prudentia, & providentia; quae anima non solum praesentia, sed & praeterita, & futura, prospicit: ut actiones suas ita perfecte componat; ut eas in Judicio Christi tueri possit. Scientia ergo animae, est prudentia, quae consulit animae. Id. hic.

Et si multitudinem scientia desiderat quis, scit praeterita, & de futuris aestimat &c. Sap. 8. 8.

EX NOVO.

Tu es, qui venturus es? Matth. 11. 3. S. Hieron. non ait, tu es, qui venisti? sed, tu es, qui venturus es? Et est sensus: manda mihi, qui ad infernum descensus sum; utrum te & inferis debeam nuntiare, qui nuntiavi superis? Omne Joannis studium in eo versatur; ut quid post mortem futurum sit, sciat. Nulam ad Judices, aut patronos, legationem adornat: in vinculis solutionem non curat; sed, quid post mortem illi conveniat, examinat. Quam aliter plures se gessissent! Naxera in Jos. 16. §. 15.

Prius sedens computat. Luc. 14. 28. Sedere illud, est considerare intra se conscientiae suae secreta. Sedebit solitarius, & tacebit. Thr. 3. 28. Computare, est praevidere per sollicitam considerationem. Unde Glossa: omne, quod agimus, praevire per studium considerationis debemus. Prov. 4. 25. Oculi tui recta videant; & palpebrae tuae praecedant gressus tuos. S. Bonaventura hic.

Laudavit Dominus villicum, quia prudenter fecisset. Luc. 16. 8. Non quia donavit alienum, fecit prudenter; Sed quia sibi providit in posterum. Pars enim prudentiae ipsa prudentia dicitur; de qua optative Moyses in suo Cantico loquebatur: utinam novissima providerent. Deut. 32. 29. Sim. Cas. l. 6. c. 3. Non laudat Dominus, ut inquit Euthym. Theophylactus, Beda; dispensatoris furtum, sed ejus ingenium; quo suo commodo in futurum prospexit; sibi procurans amicos de bonis Domini sui. Sylveira hic.

EX PATRIBUS, & ALIIS.

Prudens, quasi porrò videns: perspicax enim est, & in certorum praevidet casus. S. Ihd. l. 10. Euthym. c. 15. Propter quod sancta animalia Ezech. 1. 18. & 10. 12. plena dicuntur oculis, antè & retrò, intus & in circuitu: ut praeterita, futura, & praesentia, circumspicerent, & praecaverent. Apud de Ponte in Cant. 6. Exh. 15.

Quia homo amore visibilibus ab invisibili amore cecidit, sola jam visibilia ex peccati pena cognoscit; eaque diligit, solis eis inhaeret;

& invisibilia, quasi non sint, postponit. S. Bonaventura de refor. ment. p. 1. c. 16.

Nunc dum tibi Mundus arridet, dum carnis fanitas fervet, dum prosperitas terrena demulcet: quae post ista sequuntur, excogita; & jam quasi transactis, quae praesto sunt, illud prudentia vestra solerter examinet, quae praesentibus futura succedant. B. Petrus Dam. l. 4. ep. 5. ad quendam Episc.

Mitte cogitationem in futurum avum, quando non eris. S. Asterius hom. adverf. avaritiam.

Quatuor sunt, quae prudentia nos edocet: scilicet praeterita recordari, disponere praesentia, futura praevidere, & dubia disponere. S. Thom. Aqu. opusc. 37. de vit. & virtut.

Quisquis prudentiam sequi desiderat, tunc per rationem rectè vives; si omnia prius existimes, & perpenses. Si prudens esse cupis, in futurum prospectum intende. S. Martinus Bracar. Ep. de vera virt. c. 1.

Prudentia vera, & perfecta, est, semper nitenti ad agnitionem divinae naturae, & profunditatem humanae miseriae. Ille verè prudens est, qui frequentèr pensat quid, bonis, quid malis futurum sit? quanta delectatio sit bonis, uniri summo bono aeternaliter; quanta amaritudo malis, separari à summo bono aeternaliter. S. Albertus M. parad. an. c. 8.

Romani veteres prudentiam pinxerunt vultu triplici: ut quae tria potissimum, tempora, praeteritum, praesens, & futurum, complecteretur. Drexelius Ros. sel. virt. p. 2. c. 1.

§. IV.

Prudentiae alii actus.

Ego dixi in excessu meo. Psal. 115. 11. Magna prudentia geritur, ut sibi aliquis imprudens esse videatur. Cassiodorus hic.

Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam. Luc. 14. 18. Insipientes homines, voluptates, honores, ceteraque bona, sic emunt: emunt, antequàm ea videant, explorant, considerent; quantum in iis periculi sit, & vanitatis. Contra verò de prudente illa domina Prov. 31. 16. legitur: consideravit agrum, & emit eum. Barradius tom. 3. l. 3 c. 14. Dom. 2. Pent.

§. V.

Prudentia major in caducis, quàm aeternis.

In hoc seriam vobiscum sedus &c. 1. Reg. 11. 2. Cur diabolus dextris oculis potissimum insidietur? Dexter oculus significat prudentiam spiritualem, sinister carnalem. Non curat ergo diabolus carnalem prudentiam in nobis extinguere, sed spiritualem. Nam Rom. 8. 6. Prudentia carnis mors est; prudentia autem spiritus vita, & pax. Mendoza hic Annot. 8. Sect. 1. Petr. Blef. epist. 14. omnes, qui militant in castris ambitionis, capiti sunt à Naas Ammonite, dextrosque oculos amiserunt: perspicaces enim sunt in acquisitione temporalium; jacluram verò vitae, quae praeterit

præterit; & imminetia mortis æternæ supplicia; non attendunt. Cœcipientes sunt ad bonum, sed perspicaces ad malum.

Consilium Achitophel, quod dabit in diebus illis; quasi si quis consuleret Deum. 2. Reg. 16. 23. In iis tamen, quæ salutis, & animæ, erant, brutò erat brutior: nam, desperatione agitatus, infamè laqueò sibi vitam interclusit. Hunc imitantur magni illi Consiliarii statûs, & rerum mundanarum periti; qui in negotiis gerendis, & consiliis aliis dandis, oracula quædam sunt; at pecora sunt in rebus conscientia: aquilæ, & lynces in terrenis; talpæ in cœlestibus. Bessius Dom. 12. Pent.

Si oculus tuus fuerit simplex. Matth. 6. 22. Hugo Card. ex S. Chrysoft. sicut, qui graves habet oculos, si ponas eum in loco tenebroso, melius videt; si autem ponas in sole, nihil videt; quia oculis non suffert solis candorem: sic & homo mundialis; qui oculum, id est, mentem desiderii terrenis sordidam habet, & turbulentam. Si ponas eum in rebus mundialibus, sapit, & astutus est: si autem trahas eum ad spiritualia, nihil sapit. Pinna. Ethol. 102.

Filios hujus sæculi. Luc. 16. 8. dicit eos, qui laudant omnia, quæ in terra lucrosa sunt: *Filios verò lucis* eos, qui debent piè spirituales divitias comparare. Theophylactus hic. Vix inveniuntur aliqui Sancti, qui tantam prudentiam habeant in acquirendis bonis æternis, quantam calliditatem filij Sæculi ha-

bent in acquirendis bonis temporalibus. Eusebius Emis. Dom. 9. Pent. Eos vocat consuetudo prudentes, sive sapientes; qui incommoda, & noxia, ab utilibus, in rebus humana vitæ, discernere curant, juxta dictum Evangelii, *filii hujus sæculi &c.* Non enim absolute prudentes, sed secundum conversationem, & consuetudinem, hujus vitæ, quæ in carne agitur. Hi namque villici iniquitatis dicuntur: quia prudenter consulunt dispensandis suæ ipsorum vitæ commodis. S. Basilii in Psal. 48.

§. VI.

Miscellanea.

Ut intelligas universa, que facis. 3. Reg. 2. 3. hoc est, ut intelligenter, & prudenter, agas, quæcumque ages: Chald. *ut prospera reddas omnia, que feceris*: qui enim prudenter sua agit, prosperè ea perficit. Cornelius hic, Basilii Imp. instituens filium Leonem, cognomentò Philosophum, hoc ultimum ei dat præceptum: Revolve JESU Sirach documenta; è quibus multum civilis, & regie, prudentiæ haurire poteris. Cornel. in Ecclesiasticum Prolegom. c. 7. Prudentia sine simplicitate calliditas est: simplicitas sine prudentiâ stultitia est. S. Albertus M. parad. an. c. 30.

Quatuor sunt hominum genera summâ egentium prudentiâ: Sacerdos in poenitentia injungenda: Index in sententia, Medicus in ægroto, dives in thesauro. S. Thom. Aqu. opusc. 37. de vit. & virt. c. 3.

TITULUS XXXVII. PSALMI.

Exurgat DEUS, & dissipentur inimici ejus. Psal. 67. 2. Qualem orationem, aut quod verbum ex omnibus orationibus, plus timent demones? Narraverunt nobis spiritualium studiosi, homines fide digni; quod aspectu ipsò, & de facie, aliquando apparuerit eis Diabolus; & petitus ab eis hanc questionem responderit: non exstitit in toto tam veteri, quam novò, testamento verbum terribilius, atque magis nostram disperdens potestatem, quam initium 62. Psalmi, quamprimum enim verbò dictò, *exurgat DEUS &c.* mox ululans evanescit, & disparet, Diabolus. S. Athanasius Ep. Alexan. lib. Quest. q. 12.

Communis quidam bonæ doctrinæ thesaurus est. S. August. tr. 8. in Prolog. de libro Psalmorum. Plures ibidem laudes.

Nec cervi ita tela fugiunt, ut Psalmos David demones. S. Chrysoft. in Pl. 14.

Si te ira extimulat, mansuetudinem indue, & ad Psalmorum decantationem perfuge. S. Joan. Damasc. in fragmento sentent.

Psalmus ex lapideo etiam corde lacrymas excutit. Psalmus Angelorum opus est in censum spirituale. Ubi Psalmus adest cum compunctione, ibi & DEUS, unà cum Angelis. S. Ephrem Encomio in Psalm. Verè coruscus liber, cura sauciati cordis, fævus interioris hominis, consolatio magna lugentium. Casiodorus in Prologo Psalterii.

